

Regeringen, Klimat- och
näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar över promemoria Skyddet genom nationell fridlysning anpassas till arternas skyddsbehov och andra angelägna intresse.

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Kronobergs län tackar för möjligheten att såsom en av sju länsstyrelser yttra sig över promemorian. Ansatsen att förändra artskyddsförordningen är lovvärt, och vi instämmer i flera av förslagen men avstyrker också flera.

Vi instämmer i att en förändring av de nationella fridlysningsbestämmelserna där hänsyn tas till de olika arternas skyddsbehov behöver göras.

Vi instämmer i att fridlysningsreglerna bör göras tydligare för att underlätta för de som berörs av reglerna till exempel de som brukar skog och odlingsmark.

Vi instämmer i att det vore bra om de fridlysningsparagrafer som gäller nationellt fridlysta arter bör harmoniseras med de paragrafer som gäller för EU-arter.

Vi instämmer i att Naturvårdsverket bör få ansvar för urvalet av de arter som fridlyses nationellt med krav på löpande uppdateringar.

Vi motsätter oss förslagen till de generella undantagen för skogsbruk och jordbruk då det skulle göra det svårt eller omöjligt att uppnå generationsmålet och det sextonde miljökvalitetsmålet samt uppfylla våra åtaganden enligt EU:s art- och habitatdirektiv. De undantag för skogs- och jordbruk som idag kan göras enligt klinthagenkriterierna är bra och tar hänsyn till hur berörda arters bevarandestatus påverkas.

Vi instämmer i den bedömning som finns i konsekvensanalysen vad gäller de negativa effekter på idag nationellt fridlysta arter och möjligheten att nå miljö kvalitetsmålet ett rikt växt- och djurliv om de förslag till förändringar som föreslås i promemorian genomförs.

Kap. 1.1 Förslag till förordning om ändring i artskyddsförordningen (2007:845)

Sida 5: Under rubriken **5 a §, punkt 2.**

Begreppet bestånd behöver definieras. Det behöver framgå att störningen gäller alla skalor, det vill säga artens förekomst på såväl lokal, regional som nationell nivå.

Sida 7:

Under rubriken **Undantag för jakt och fiske**

”9a§

Vid tillämpningen av undantagen i denna paragraf ska jord- och skogsbruksåtgärder presumeras uppenbart inte ha till syfte att orsaka en sådan påverkan, om inte annat framgår av omständigheterna.”

Länsstyrelsens kommentar:

Vi motsätter oss förslagen till generella undantag för skogsbruk och jordbruk då det skulle göra det svårt eller omöjligt att uppnå generationsmålet och det sextonde miljö kvalitetsmålet. Detta eftersom de två faktorer som påverkar flest arter i Rödlistan 2020 är avverkning och igenväxning. Avverkning har stor negativ påverkan på ungefär 1400 arter av de 4766 arter som rödlistades 2020. Det är arter som alla inom en generation ska ha gynnsam bevarandestatus enligt beslut i riksdagen (generationsmålet, se nedan).

Vi anser att dagens praxis utifrån klinthagenmålet är ändamålsenlig och fungerar bättre än att göra ett undantag enligt förslagen i promemorian som inte beaktar hur arters bevarandestatus påverkas, vilket klinthagenkriterierna gör.

Sida 8:

Under rubriken **Översyn av fridlysta arter,**
15a §

En översyn som baseras på vetenskapliga underlag blir i praktiken inte möjlig då vetenskapliga underlag saknas för de flesta berörda

arter. Det bör i stället räcka med att det vetenskapliga underlag som finns används.

Sida 10:

Under rubriken **Översyn av fridlysta arter**,
Fridlysning enligt 5 a, 6, 8 och 9 §§

Länsstyrelsens kommentar till bland annat ovanstående:

Vi ställer oss positiva till att fridlysningskriterierna kopplas till Rödlistan, dock med reservation för att de rödlistekategorier som bör ingå i kategorierna SK1 och SK1 AH bör vara VU, EN och CR (alltså samtliga hotade arter). VU-arter har idag endast undantagsvis gynnsam bevarandestatus, lokalt. Skyddar vi inte VU-arter vid verksamheter/åtgärder som tex jord- eller skogsbruk så följer vi inte våra åtaganden enligt bland annat EU:s art- och habitatdirektiv.

Vi instämmer i förslaget att plundringskänsliga arter också i fortsättningen kan skyddas av artskyddsförordningen även om det är arter som i nuläget inte är rödlistade i någon av hotkategorierna (VU, EN och CR).

Kap 3.1 De nationella fridlysningsbestämmelserna behöver ändras och möjliggöra ett mer anpassat skydd

Under **Skälen för bedömningen, s.14:**

”Fridlysning av relativt vanliga arter kan enligt de nuvarande bestämmelsernas ordalydelse innebära att åtgärder som behövs för exempelvis en exploatering eller vid skogsbruk är förbjudna.”

Länsstyrelsens kommentar:

Hotade arter har i regel inte gynnsam bevarandestatus annat än lokalt, vilket gäller till exempel arten knärot.

I Rödlistan 2020 är kategorin VU (Sårbar) en av tre kategorier av arter som är klassade som hotade. Här finns flera kriterier som kan gälla. Populationsminskning med 30 % de 10 senaste åren är ett av de kriterier som gör att en art klassas som Sårbar. I sin presentation av den kommande Rödlista 2025 anger SLU att knärot fortfarande är sårbar. ”Den lilla orkidén är starkt kopplad till äldre skog och indikerar därför skyddsvärd skog”, enligt utkastet till kommande

Rödlista slår SLU Artdatabanken slår fast i sin preliminära analys att minskningstakten för knärot uppgått till 34 procent under de senaste 60 åren och att bedömningen varierar från Nära hotad till Starkt hotad, men att "minskningstakten överstiger gränsvärdet för Sårbar". Hotet består av att "den är känslig för torka när trädskiktet blir för glest".

Utifrån ovanstående är vår synpunkt att även kategorin VU bör skyddas genom att ingå i de föreslagna kategorierna SK1 och SK1 AH. Se även tidigare kommentar.

Kap 3.6.5 Möjligheter till dispens för verksamheter och åtgärder av ett allt överskuggande allmänintresse

Vi instämmer i förslaget att en dispens med stöd av den nya dispensmöjligheten ska förenas med skyldighet att vidta eller bekosta kompensationsåtgärder.

Generationsmålet ett rikt växt- och djurliv

Som bakgrund till vårt yttrande vill vi understryka och citera de mål som regeringen fastställt för hotade arter. Riksdagen beslutade 1999 om generationsmål för de olika miljö kvalitetsmålen. Så här ser riksdagens definition av generationsmålet som berör miljö kvalitetsmålet för ett rikt växt- och djurliv ut:

"Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa livskvalitet och välfärd."

Varje miljö kvalitetsmål har preciseringar av generationsmålet. Nedan citerar vi den första av åtta preciseringar för ett rikt växt- och djurliv. Preciseringsen är fastställd av regeringen.

"Gynnsam bevarandestatus och genetisk variation

Bevarandestatusen för i Sverige naturligt förekommande naturtyper och arter är gynnsam och för hotade arter

har statusen förbättrats samt att tillräcklig genetisk variation är bibehållen inom och mellan populationer.”

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Maria Arnholm med naturskyddshandläggare Per Ekerholm som föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningscheferna Maria Levin och Stefan Carlsson, enhetschef Maria Unell samt Johan Ekström handläggare vid landsbygdsavdelningen medverkat.

Kopia till

kn.nm@regeringskansliet.se